

Migranternas värderingar integreras snabbt

Svenska Dagbladet den 25 november 2021

I den politiska debatten hörs allt oftare en oro för att svenska normer och värderingar hotas av invandring. Så tycks dock inte vara fallet. Medan forskning visar att ett lands kultur är förhållandevis seglivad, tycks personer som migrerar från ett land till ett annat anpassa sig till det nya landets kultur relativt snabbt.

I dag lanseras en ny SNS-rapport, "Migranternas attityder och värderingar". I den presenterar jag forsknings-resultat som visar att migranter som kommer till ett nytt land förändrar sina värderingar i linje med det nya landets rådande normer förhållandevis snabbt. Detta gäller även i Sverige. Ny statistik visar att migranternas attityder och värderingar inom många områden konvergerar med genom-snitts-svenskens redan under de första tio åren i landet.

I rapporten analyserar jag enkätdata över attityder och värderingar relaterade till individualism och synen på inkomst-skillnader hos personer som invandrat till olika länder runt om i världen. Dessa globala data visar att ursprungs-landets kultur inledningsvis påverkar migranternas syn på ekonomisk ojämlikhet och omfördelning, men efterhand börjar effekten av det nya landets kultur att dominera i stället. För dessa värderingar verkar inte heller barn till migranter påverkas av kulturen i föräldrarnas ursprungsland.

Därtill analyserar jag nya enkätdata från ett stort urval (cirka 8 000 personer) av utom-europeiska migranter i Sverige, primärt från Afghanistan, Eritrea, Iran, Irak, Somalia, Syrien och Turkiet. Preliminära resultat visar att migranternas värderingar gällande vikten av familj, fritid och politik snabbt närmar sig genomsnitts-svenskens. Det vill säga familjen blir mindre viktig medan intresset för fritid och politik ökar. Efter tio år i landet finns det ingen statistisk skillnad mellan migranterna och övriga svenskar gällande dessa värderingar.

Det finns dock redan från början större värderings-skillnader mellan de genom-snittliga migranterna som kommer till Sverige och genom-snitts-svensken för värderingar relaterade till tillit, själv-bestämmande (synen på homosexualitet, abort och skilsmässa) och religion. Detta är också värderingar där Sverige ofta sticker ut med en högre grad av social tillit, själv-bestämmande och sekularisering jämfört med de flesta andra länder i världen. Även dessa värderingar närmar sig dock genom-snitts-svenskens förhållandevis snabbt, men i och med det större ursprungliga gapet i värderingar kvarstår fortfarande skillnader efter cirka tio års tid i landet. Migranternas värderingar inom dessa områden ligger då någonstans mitt emellan de genom-snittliga i ursprungs-landet och i Sverige. Tio år är den längsta tid som har mätts i dessa undersökningar hittills, därför finns det ännu inte några data på vad som händer längre fram.

Kulturell integration är inget själv-ändamål, men det kan underlätta inkludering i samhället. Vissa värderingar har därtill ett starkare normativt värde i Sverige, och vissa är skyddade i lagstiftning. Exempel på detta gäller synen på själv-bestämmande kring homo-sexualitet, abort och skilsmässa. Även dessa värderingar förändras alltså i linje med den rådande omgivningen, även om full integration tar längre tid. För politiker som vill påskynda denna integrations-process innebär dessa

resultat också att människors attityder och värderingar inte är ödes-bestämnda utan går att påverka, till exempel genom olika samhälls-insatser. Eftersom attityd-förändringar, i likhet med språk-inläring, sker snabbast i unga år kan skola och förskola spela en särskilt viktig roll för detta. Då studierna visar att människors normer och värderingar formas av omgivningen är dock minskad segregation och minskat utanförskap sannolikt det allra viktigaste.

Olle Hammar